

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY LUBUSKIEGO
NR NK-I.4131.245.2017.AHOR

z dnia 20 czerwca 2018 r.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2018 r., poz. 1103), po zasięgnięciu opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy 1 Lutego położonej w miejscowości Łagów nadaje się nazwę Spacerowa.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Uzasadnienie

Obowiązująca od 2 września 2016 r. ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2018 r., poz. 1103, dalej ustawa) w art. 6 ust. 1 nałożyła na organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego obowiązek zmiany nazw budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

W przypadku niespełnienia ww. obowiązku wojewoda, na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1, wydaje zarządzenie zastępcze. Wydanie zarządzenia zastępczego wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy (art. 6 ust. 3).

W dniu 31 sierpnia 2017 r. Rada Gminy Łagów podjęła Uchwałę Nr XXVIII.211.2017 w sprawie zmiany nazwy ulicy w miejscowości Łagów. Zgodnie z jej § 1 ust. 1 „Zmienia się nazwę ulicy „1 Lutego” położonej w miejscowości Łagów, urządzonej na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów numerami: 409/1, 292/4, części 439/2, 300/2, 435/3, 463/3, 363/4, obręb Łagów, na ulicę „Promenada”. Ponieważ w miejscowości Łagów od lat pięćdziesiątych dwudziestego wieku istnieje już ul. Promenada, dotychczasowej ulicy 1 Lutego nie było można nadać tej samej nazwy. W związku z tym Wojewoda Lubuski rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 26 września 2018 r., nr NK-I.4131.192.2017.AHor, stwierdził nieważność Uchwały Nr XXVIII.211.2017 w całości. Przedmiotowe rozstrzygnięcie nadzorcze nie zostało zaskarżone przez Gminę Łagów i jest prawomocne. W konsekwencji nie doszło do skutecznej zmiany nazwy ulicy 1 Lutego.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że Rada Gminy Łagów nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy 1 Lutego w Łagowie. Obowiązek nadania nazwy przeszedł w takim przypadku na wojewodę.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia 7 listopada 2017 r., znak NK-I.4131.245.2017.AHor, wszczął postępowanie nadzorcze, występując jednocześnie do Rady Gminy Łagów o przesłanie uwierzytelnionej kopii uchwały dotyczącej nadania nazwy ulicy 1 Lutego w Łagowie wraz z uzasadnieniem oraz innych uchwał/aktów dotyczących tej ulicy, jeżeli zostały podjęte.

Sekretarz Gminy Łagów w dniu 10 listopada 2017 r. przesłał kopię Uchwały Nr VI/36/85 Gminnej Rady Narodowej w Łagowie z dnia 28 marca 1985 roku w sprawie nadania nazw nowopowstałym ulicom na terenie Łagowa, którą to uchwałą została nadana nazwa ulicy 1 Lutego w Łagowie.

Pismem z dnia 15 listopada 2017 r., znak NK-I.4131.245.2017.AHor, Wojewoda Lubuski zwrócił się w trybie art. 6 ust. 3 ustawy do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o opinię odnośnie niezgodności nazwy ulicy 1 Lutego w Łagowie z art. 1 ustawy.

Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wpłynęła do organu nadzoru w dniu 5 czerwca 2018 r. (pismo z dnia 29 maja 2018 r. znak: BUW-940-18(21)/18).

Zgodnie z przedmiotową opinią nazwa ulicy 1 Lutego w Łagowie jako odnosząca się do konkretnych wydarzeń z roku 1945 jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

Dnia 1 lutego 1945 r. nastąpiło wkroczenie jednostek Armii Czerwonej do Łagowa (obecnie w woj. lubuskim). Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wydarzenie to celebrowane było - niezgodnie z faktami historycznymi - jako „dzień wyzwolenia” oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Tymczasem wbrew nadziejom Polaków, oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona w latach 1944-1945 r. stała się narzędziem ponownej aneksji niemal połowy terytorium RP do ZSRS, zniewolenia całej reszty kraju oraz budowy w nim systemu komunistycznego w pełni zależnego od władz w Moskwie. Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego.

Stacjonowanie Armii Czerwonej/Sowieckiej w Polsce po roku 1944 uniemożliwiło odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i było podstawowym czynnikiem, który zapewnił funkcjonowanie państwa komunistycznego na ziemiach polskich objętych dominacją ZSRS. Waga tych faktów sprawia, iż przedmiotowa nazwa, honorująca moment wkroczenia Armii Czerwonej do wymienionej miejscowości, spełnia rolę daty symbolizującej komunizm.

W kontekście powyższego Instytut podkreślił, że nazwa ulicy 1 Lutego w Łagowie jest datą symbolizującą komunizm.

Wojewoda Lubuski w pełni podziela i przyjmuje jako swoje wnioski płynące z opinii Instytutu Pamięci Narodowej.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących

symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Nazwa ulicy 1 Lutego w Łagowie nie została przez Radę Gminy Łagów zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Wojewoda Lubuski postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę Spacerowa.

Z propozycją takiej nazwy ulicy w piśmie z dnia 16 października 2018 r., znak W.0711.1.2017, wystąpił Wójt Gminy Łagów, który wskazał, że jest to propozycja środowiska samorządowego - sołectwa wsi Łagów. Wójt podkreślił, że nowa nazwa - ulica Spacerowa - uwzględni rzeczywisty charakter tej ulicy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia zastępczego jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE

Na niniejsze zarządzenie zastępcze służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia, jeżeli brak możliwości wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 1, wynikał z przyczyn niezależnych od jednostki. Skargę wnosi się za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Wojewoda Lubuski

Władysław Dajczak